

Otázka žánru Ž 121

The Question of Psalm 121 Genre

Jovanka Lánská

Vedoucí práce: Doc. ThDr. Martin Prudký

Studijní program: Teologie

Studijní obor: Evangelická teologie

Představení: Práce odevzdaná 25. června 2009 na ETF UK se zabývá tematikou žánru 121. žalmu. Práce má celkem 78 stran včetně seznamu literatury členěného na rubriky *Slovníky*, *Literatura*, *Články* a *Elektronické zdroje*. Východiskem je pro autorku „pečlivé studium obsahu“ /bez paginace, jinak s. 3/ tohoto žalmu se zvláštním důrazem na překlad z původního jazyka, sledování textových variant, rétorickou analýzu a dějiny interpretace. To vše je nedílnou součástí cesty ke stanovení žánru. Stranou nezůstává ani téma užití žalmu v praxi církve.

Rozvedení: Autorka v části *Úvod* jasně a zároveň vyváženě proklamuje, že cílem její práce je především analýza vnitřní struktury žalmu, tj. předmětem jejího bádání je ohraničená textová jednotka. Na druhou stranu Lánská vyjadřuje pochopení pro interpretaci Ž 121 v širším kontextu /tak např. G. M. Prinsloo/, které chce také využít v okamžiku, kdy „bude nutné... pracovat s žalmem 121 i jako se součástí určité skupiny žalmů...“ /s. 7/.

Po uvedení následuje první kapitola nazvaná *Vlastní exegeze žalmu 121* /s. 8-38/, jež je členěna na *Pracovní překlad* /s. 8/, *Zhodnocení různocnění* /s. 9-11/, *Jazykový rozbor textu* podle jednotlivých slov /s. 12-16/, graficky dobře znázorněný *Rozbor poetického textu* /s. 16-18/, *Struktura textu* /s. 20-21/, *Problém datování a autorství* /s. 21/ atd. Důležitou součástí této kapitoly je oddíl pojmenovaný *Vlastní formulace teologicky důležitých motivů a aspektů* /s. 31-38/. Jedním z takovýchto motivů je např. cesta jako stále přítomná konstanta víry žalmisty, jež je sama o sobě součástí Boží ochrany /srov. s. 38/.

Druhá kapitola *Výklad žalmu, dějiny exegeze (výkladu) žalmu 121* /s. 39-51/ se soustřeďuje nejprve na starší exegetické přístupy /zde jsou sledovanými autoritami Augustin, Kalvín, Henry, Clarke, Wesley/ a následně pak na exegetické přístupy moderní /zde přicházejí ke slovu pohledy badatelů, jakými jsou J. Day, H. J. Kraus, J. Heller ad./.. Lánská si všímá,

jakým způsobem výše uvedení autoři překladatelsky řeší 3. a 7.-8. verš, tj. zda je Hospodinovo blahodárné konání sdělováno indikativně či optativně. Autorka sama se spolu s Hellerem a Benešem vyslovuje pro druhou z možností.

Třetí kapitola s názvem *Otázka žánru žalmu 121* zúročuje veškeré předchozí pracovní kroky. Tematizuje se zde nejprve *Sitz im Leben* žalmu a pak se stanovuje jeho žánr. Lánská konstatuje, také na základě reflexe velmi odlišných pohledů badatelů, jež sleduje, že stanovení ‚místa v životě‘ sledovaného textu není ani jednoduché ani jednoznačné. Přesto se nakonec vyslovuje pro možnost, že oním ‚místem‘ je příchod do jeruzalémského chrámu /viz s. 54/ jako možná liturgická cézura mezi různě dlouhou poutí věřících a vstupem do chrámu. Stejně nesnadné a komplikované je podle autorky stanovení žánru sledovaného žalmu. Ten je podle ní „písni, která by mohla žánrově fungovat a figurovat např. jako: vyznání, zaslíbení, požehnání... chvalozpěv, modlitba..., děkovná píseň – díkůvzdání..., hymnus, zároveň však i žalozpěv apod.“ /s. 55/. Základní struktura žalmu je nicméně podle Lánské určována žánrem *požehnání*, na nějž navazují další žánrové komponenty *vyznání* /viz s. 56-57/ a *zaslíbení* /viz s. 57-58/. Celý žalm lze proto „vykládat jako požehnání se slovy zaslíbení a vyznání. Nejde tu tedy pouze o toho, kdo žehná a zaslubuje“ /s. 61/. V *Závěru* /s. 75-76/ autorka rekapituluje průběh a výsledky své práce. Cenný je závěrečný komentář o důležitosti role kontextu /zde zvl. liturgie, jež podtrhuje polohu požehnání/ pro podobu žánru daného žalmu.

Silné stránky: Práce je přehledná a čtivá. Předsevzatý záměr, který není co do vlastní interpretace rozhodně snadný, je naveskrze splněn díky diferenciovaně podané tezi o ‚vícežánrovosti‘ sledovaného textu. Také po jazykové a stylistické stránce jde o práci velmi pečlivě zpracovanou.

Slabé stránky: Drobné nedostatky se do textu vloudily např. na s. 27, kde chybí *segól* ve slově לָּ, na s. 38, kde chybí *chíreq* ve slově חִיִּיק , na s. 74 chybí uzavření závorky v první větě prvního odstavce a na s. 79 je autorem studie *Zeitgeschichtliche Hintergrund der Wallfahrtpsalmen* /ne *Wallfahrtrpsalmen!*/ R. Preuss a nikoli R. Press /takto chybně i na s. 52/.

Práce splňuje i přes výše uvedené drobné nedostatky veškerá základní požadovaná kritéria, a proto ji navrhuji hodnotit stupněm **C** tj. jako práci standardní.